

Diyobi Dedena

Liba Famahata

Buka te, Diyobi dedena. Ena laulau sa dudulai, in moho pilipili lala'i ya fahoinadi. Pilipilidi sidohana ma haidana edi nuwanuwatuhu fadosidi mate buka yai te sa uli.

Afa haidana edi nuwatuhu mate somo ya fahoinadi, Diyobi ena heyaya debadi yai Yaubada kamkamna ya leyama lisina. Somo sa libaen mate Diyobi ya siba mate sa bwala.

Diyobi hola Yaubada ya kawakawa wananaha'en, in moho ena kamkamna aniyona bena ya sibai.

Buka yai te Yaubada, Diyobi ena kamkamna aniyona, hige i libaen e hige ti uli. In moho ena gigibwali yo ena sibasiba ya famahata Diyobi lisina yai, be hige gonowana ti nuwatuhu lobahi.

Yaubada ena sibasiba yo ena adidili Diyobi ya sibai be ena kamkamna aniyona fati'ona ya fatautau, na ya fadebasae moho.

Buka ofi'ofina yai, ya uli mate Yaubada, Diyobi ya faloholoho, be nanatuna sa pe'i falau damahidi ya felen yo ya fagogo fuyoi. Yaubada hinaga Diyobi afa haidana ya liba su'u'idi pa'ana Diyobi ena kamkamna hige ti nuwatuhu lobahi komakomani'i.

Diyobi ma'ana Boga

Diyobi 1:1-5

¹ Taumoho hudo'i hesana Diyobi mate Udi Nu'una yai ya miyamiya. Hige somo la'i lebena

yai ti fagilu pa'ana in doga dudulaina. Yaubada ya fafadebasae yo heyaya ya an'anfaledi. ²Nanatuna tatau faligigi luwaga yo wawahin faihona.

³Ena sipi oulidi 7 tausan,
kamela 3 tausan
bulumakau 1 tausan
yo donki 5 handele.

Ya fagogo wananaha habahim tefa saisai ddogadi.

⁴Nanatuna tatau, hesa - hesa ana fuya mata'asi ya ginauli ena luma yai na afa lolofudi faihona sa yogaidi be maidadi sa an'angogo.

⁵Mata'asi ofina yai, Diyobi ya yogaidi sa laoma be ya abi nonohaidi. Hwalahwalala ya eno obiyo haba ainauya antalagam ya gabu nanatuna enehedi, pa'ana ena nuwatuhi iyen, “Bena nanatugu heyaya ti ginauli yo nuwadi yai Yaubada ti kaurmananai.”

Laulau te ya famala Diyobi ena miyamiya, fuya ou'ouli.

Diyobi ana Lau'ita Bwa'ibwa'ina
Diyobi 1:6-12

⁶Fuya hesa anelu sa laoma be sa fataumahata fuyo'idi GUYAU nuwanuwana yai, na Tau Laulau Fagilu, Satani, ya lau watanidi hinaga.*

⁷GUYAU ya libalau Tau Laulau Fagilu lisina iyen,
Somo yai wa laolaoma?

Na ena bui ya felen iyen,
Tano'ubu E lau tiga fata'i'ili. E leuleu yo E saesae ganahewana yai.

---

* **1:6** Satani aniyona mate “Tau Laulau Fagilu.”

⁸ Habahim GUYAU ya libalau Tau Laulau Fagilu lebena iyen,

Egu tau paisowa, Diyobi ha'a wa nuwatuhu fadosi e hige'e? Hige sai hesa doha in. Hige somo hesa lisina yai ti fagilu yo in doga dudulaina. Yaubada ya fafadebasae yo heyaya ya an'anfale'edi.

⁹ Yaubada alinana Tau Laulau Fagilu, Satani, ya bui iyen, *(Diyon 3:17-18)*

Diyobi hige i fadebasae gaibuim! ¹⁰ Fuya ou'ouli, ana boga yo ena ginauli wa bobo-bodiyedi. Em faloholoho lebena yai be ya fagogo, ena sipi yo bulumakau sa tadada. ¹¹ In moho aho, ibe ginauli mahudo'idi lebena yai wa kamfahidi, haba ya kaumananaem.

¹² GUYAU ya libalau Tau Laulau Fagilu lebena iyen, Logena, ena ginauli mahudo'idi nimam yai E toledi. In moho, tabu u abilau tauna yai.

Habahim Tau Laulau Fagilu, GUYAU ya lau afulen.

*Diyobi Nanatuna yo Ena Ginauli sa Faheyayadi
Diyobi 1:13-22*

¹³ Lahai hesa Diyobi nanatuna sa an'angogo yo wain sa nomnom tuwahadi taumoho ena luma yai. ¹⁴ Wasa tau leyamana ya laoma Diyobi ya faliba iyen,

Em bulumakau aba giyagiyali sa felifeli'i na donki mate fadidi yai sa an'anban. ¹⁵ Sabe dodogadi, em tau lau fayofayo sa tulufidi be mahudo'idi sa wunuidi na yosiyosi mahudo'idi

sa angafuhidi. Yau ibogu moho E gela be E laoma, em E liba!

¹⁶ Hola ma libalibana yo fede wasa tau leya-mana hudo'i ya laoma ya liba iyen,

Namanamali em sipi yo tau ita'ita watanidi mahudo'idi ya angabuidi. Yau ibogu moho, E gela E laoma em E liba!

¹⁷ Hola ma libalibana na wasa tau leyamana fafa faihonana ya laoma ya liba iyen,

Tau angafu pwaludi faihona iti Kaladiya dodogadi sa laoma be em kamela mahudo'idi sa angafuhidi na em tau lau fayofayo sa wunuidi. Yau ibogu moho, E gela E laoma em E liba!

¹⁸ Hola ma libalibana na wasa tau leyamana fafatina ya laoma ya liba iyen,

Nanatum sa an'angogo yo wain sa nom-nom tuwahadi ena luma yai. ¹⁹ Ma esega na nu'u pitapitalina yai hwayahwayau la'ila'i ya towama! Luma ya towa fafata'i'ili be ya guli. Nanatum mahudo'idi ya sa'inidi be sa pe'i. Na yau ibogu moho, E gela E laoma em E liba.

²⁰ Yo fede Diyobi ya mwaito be ana luhuluhu ya kamgigi yo kuluna ya holi, ena nuwa heyaya fafa'ilalana. Habahim ya guli lidi tanohi yai be GUYAU ya fadebasae.

²¹ Na iyen,

E tubuma, ma tau afa'afagu.

Na ma tau afa'afagu haba E pe'i.

GUYAU somo ya felegu, ha'a ya fafuyo;

In moho, GUYAU E fadebasae.

²² Diyobi pilipili ya fahoina, in moho hige ena lau fagilu hesa Yaubada lebena yai, yo hige ena heyaya hesa.

2

Diyobi ana Lau'ita Fafaluwagana Diyobi 2:1-6

¹ Fuya hesa anelu sa laoma GUYAU matana yai na Tau Laulau Fagilu, Satani, hinaga ya laoma. ² GUYAU ya libalau Tau Laulau Fagilu lisina iyen,
Somo yai wa laolaoma?

GUYAU alinana, Tau Laulau Fagilu ya bui iyen,
Tano'ubu E lau tiga fata'i'ili. E leu yo E sai ganahewana yai.

³ Habahim GUYAU ya libalau Tau Laulau Fagilu lebena iyen,

Egu tau lau fayofayo, Diyobi ha'a wa nuwatuhu fadosi e hige'e? Hige sai la'i doha in. In doga dudulaina, hige gilul hesa lisina yai. Yaubada ya fafadebasae yo heyaya ya an'anfale'edi.

Satani! Wa nuwa liuwigu bena pilipili hige aniyona hesa E felen, in moho laulau dudulaidi hola ya ginaginulidi yo hola ya fafadebasaegu.

⁴ Tau Laulau Fagilu iyen,

Edi mwahuli debadi yai dodoga haba edi ginauli mahudo'idi sa nuwa afuledi, bena tabu

ti pe'i.* ⁵ Haga u abilau tauna yai be u fakamkamna, haba ai nuwanuwam ya kauranana fafaheyayam.

⁶ GUYAU ya libalau Tau Laulau Fagilu lebena iyen, Logena, nimam yai E tole afulen, in moho tabu u wunui.

Diyobi ana Asiyebo

Diyobi 2:7-10

⁷ Habahim Tau Laulau Fagilu, GUYAU ya lau afulen na ya lau be bonu kamokamo'u'u ya yala fafinahe Diyobi lisina yai. Tauna mahudo'ina sa tupitupi, ahe laulauna yai ya hasai ee-, kuluna. ⁸ Diyobi afusa yai ya ta'ai pa'ana nuwana ya heyaya, na gulewa senana ya abi be bonu kamokamo'u'una ya kamkam holidi.†

⁹ Lahuna ya libalau lisina iyen,

Pa'ana somo em kawawananaha yo laulau dudulaidi sa ota esegahi? Yaubadana u kaurananaen be u pe'i!

¹⁰ Diyobi, lahuna ena liba ya bui iyen,

Wa libaliba doha waihin yauyaulena. Loholoho, Yaubada ya feleda, haba te abi. Na heyaya te 'waiyo'o'en? Libadi yai te, Diyobi hige i liba heyaya.‡

---

* **2:4** In moho, au italau Maleko 8:35, Yesu iyen, “Na sai ena mwahuli ya nuwa afulen yau debagu yai yo wasa loholohona debana yai mate haba ya mwahuli hige anadan.” † **2:8** Edi laulau mate afusa sa fapaisowa edi logo fuyanna yai. ‡ **2:10** Matiu 5:45 ganahewana yai Yesu iyen, “Ena maihala ya ginauli be ya sina tau heyaya yo tau loholoho enehedi, yo saluma sa famuli watan yo saluma heyaya sa ginaulidi, usa ya feledi.”

Diyobi Haidana Faihona

Diyobi 2:11-13

¹¹ Fuyanna haidana faihona sa atahi mate pilipili ya fahoina, be sa fa'oi esega, bena sa lau Diyobi lisina. Be ena kamkamna ganahewana yai, nuwana sa liba fa'adidili.

Afa haidana hesadi mate: Elifasi, Teman Taonna dogana, Bilidada, Suwa Nu'una dogana, yo Sofala, Namati Nu'una dogana. ¹² Eda'eda lofalofa yai sa ita lawen na Diyobi hige ti ita lobahi. Sa fatubu sa tan la'ila'i, na adi luhuluhu sa kam giginidi yo gegebula sa pei hasa kuludi yai. ¹³ Habahim ma'edi tanohi yai sa ta'ai amainiya ee-, lahai faligigi luwaga yo i'ipa faligigi luwaga sa ofi. Hige ti fagagali pa'ana ena kamkamna sa ita ya la'i wananaha.

3

Diyobi edi Fuya Yosina Lahaina ya Kaumananaen

Diyobi 3:1-15

¹ Habahim Diyobi ya fatubu ya kaumananaen.

²⁻³ Iyen,

Aee-, Guyau,
ibe edi fuya yosigu, tabu ti nuwatuhui,
na maihonana tiyen, “gwama sa yosi!”

⁴ Lahaina ni u bui be i kamumu;

Haba Yaubadana ibege i mode'en.

Tabu mala i sina, ai hewana.

⁵ Lahaina i kamumu lubilubi,

yo yada dubadubadi, galewa yo maihala ti fakoudi.

⁶ I'ipa, kamumu i abi didini;

- Tabu edi fuya yosigu lahaina ti fatili esegahi,
 egu fuya tubu lahaina ti saufahi!
- 7 I'ipana i agali, doha waihin hige i fanatu.
 Tabu kwade la'ila'i maihona yai ni.
- 8 Tau kaukaumanana lahaina ni ti kaumananaen,
 safalumadi sa nonoha bena Lewaitan sa
 liba fale'o fahi.*
- 9 Hwalahwalala kipwaladi tabu ti mala,
 yo tabu i ifi tatatali.
 Lahai i bagi asahai.
- 10 Beyabeyana tabu ti yosigu,
 be pilipili tabu ya fahoinadi.
- 11 Sidohana be hige ya pe'i,
 tinagu bogana ganahewana yai?
 Ye ena fuya yosigu yai?
- 12 Sidohana be tinagu ya labalabaigu,
 yo ya fafanomgu?
- 13 Ibe moho E pe'i,
 egoba E anyawasi esega.
- 14 Maidagu kin yo babada tano'ubu yai,
 safalumadi edi luma lohohodi ha'a sa
 lau ginauli
 na aho te sa faheyayadi.
- 15 Yo maidagu tau foyafoya fafagoledi,
 edi luma siluba sa famohafu.

4

Elifasi, Diyobi ya Fafaliba *Diyobi 4:1-8*

---

* **3:8** Beyabeyana dodoga edi nuwatuhi mate ginauli la'ila'i te, ena gigibwali gonowana nu'u ya fakamumudi yo heyaya ya ginaulidi. Edi nuwatuhi mate, ena aba miya gabogabo yai, na nenena doha weso la'ila'ina.

- ¹ Habahim Elifasi Tema dogana, Diyobi alinana
ya bui iyen,
² Ibe E libaliba haba wa manabala'egu e
hige'e?
Sai haba gonowana mo'agu ya gudu?
³ E siba, dodoga boludi wa fatalahadi,
na megomegodi wa fa'adidilidi.
⁴ Dodoga edi pilipili yai sa fa'alu betibeti,
yo salumadi tulidi sa mwahu,
ha'a nuwadi wa liba fa'adidilidi.
⁵ In moho aho pilipili wa fafahoina.
Lisina yai mate nuwam ya belubelu;
ya oi tawaim, yo fede, ha'ai! Em adidili ya ofi.
⁶ Em kawa wananaha Yaubada lisina yai,
yo em laulau dudulai sa famala em sunuma.
⁷ Aho haga u nuwanuwatuhu!
Tau laulau dudulai sai la'i hige i pe'i,
yo heyaya hige i fafahoinadi!*
⁸ Egu ita'ita yai mate, safalumadi heyahayaya sa
umahidi,
yo pilipili sa falili,
haba heyahayaya sa falolodi.

38

GUYAU Diyobi ena Liba ya Bui Diyobi 38:1-8

- ¹ Habahim bwai filifili ganahewana yai GUYAU,
Diyobi ena bui ya felen iyebom,

---

* **4:7** Doha, Elifasi ya anpate bena Diyobi ya bwalai. Te siba mate, dodoga heyahayayadi yo loholohodi sa pe'ipe'i yo pilipili sa fahoinadi hinaga.

2 Um sai itete? Egu nuwatuhu wa fafadosi fuyo'idi. Wa libalibaidi bena haga um tau sonoga. In moho, hige'e.

3 Yena um taumoho, u obiyo adidili.

Haba E fati'oim
na egu bui wa felegu.

4 Fuyanna tano'ubu aba fatubuna E tole mate,
um somo yai?

Yena wa sibai, u falibagu.

5 Sai tano'ubu la'ina ya lufa?

Yo sai mahina ya wewehi fadohe? Ha'a wa
sibai?

6 Tanohi aba fatubuna ume'ehuna somo yai sa
tole?

E sai tano'ubu aba fatubuna ya abi didi'i?

7 Fuyanna mate hwalahwalala kipwaladi
mahudo'idi sa wana gogo esega.

Yo anelu mahudo'idi sa yogayoga ma
nuwa kwadedi.

8 Gabogabo sai ya gudu,
fuyanna ena aba tubu yai ya pisalama?

Be gabogabo ena aba ota'ota yai ya ota,
hige ana sigasiga i di'oi?

40

GUYAU, Diyobi ya Faliba bena Faibayaho ya Fatautau!

Diyobi 40:1-5

1 GUYAU ya libalau Diyobi lisina, iyen

2 Diyobi, Yau, Hewa Wananaha Yaubadana
hola wa faifaibayaho'egu.

Haba wa fatautau e hige'e?

Yena wa fafagilugu, beti, egu fati'o te u buidi!

³ Habahim Diyobi ya liba fuyo GUYAU lisina iye-bom,

⁴ Yau hige ya loholoho. Em liba haba sidohana egu buibuina?

Mo'agu E gudu ibege somo ya libaen.

⁵ Ibege somo hesa ya libaen fuyoi, pa'ana E liba di'o.

42

Diyobi ena Liba Ofi'ofina

Diyobi 42:1-6

¹ Habahim GUYAU, Diyobi, alinana ya bui iye-bom,

² E siba mate um gonowana ginauli mahudo'idi wa ginaulidi. Em nuwatuhu hige aba guduna hesa.

³ Wa fati'oigu uwe, “Sidohana ma nuwa afa'afam wa libaliba? Sidohana be egu nuwatuhu wa fafadosi fuyo'idi?”

Wananaha, E libaliba gaibu, doha tawa, “Ya siba.”

Ginaulidi sa loholoho wananaha, in moho hige egu sibasiba haba ya sai tawatawanim.

⁴ GUYAU uwe, “Aho ite u ata'atahi! Haba E libaliba.

Haba E fati'oim na egu bui wa felegu!”

⁵ Beyabeyana wasam E atahi, na aho te, E ita, tau wananahaim.

⁶ Egu liba mahudo'ina debana yai E taumaya-maya be E ta'ai lidi gegebula yo afusa yai, egu nuwa bui fafa'ilalana.

Liba Ofi'ofina
Diyobi 42:7-17

7-8 GUYAU, Diyobi ya faliba mulina yai, habahim ya libalau Teman dogana, Elifasi lisina, iyebom,

Um yo afa haidam luwaga E manabala'emiu pa'ana liba dudulaidi E falibamiu hige au libaedi, na ami lau bwalabwala, hige doha egu tau paisowa Diyobi, in ya libaliba dudulai.

Emi yauyaule debana yai, aho te bulumakau tamo'anadi faligigi luwaga yo sipi tamo'anadi faligigi luwaga au abidi be au lau Diyobi lebena emi antalasam au gabudi. Haba emi ya lau'u'ula na E atahi, be ibege ya fataumayamamiu.

⁹ Habahim Elifasi, in Tema dogana, Bilidada, Suhu dogana yo Sofala, Namati dogana GUYAU somo ya falibadi mate sa ginauli watan be Diyobi ena lau'u'ula GUYAU ya atahi.

¹⁰ Afa haidana faihona enehedi ya lau'u'ula; mulina yai habahim, GUYAU, Diyobi ya fagogo fuyoi. Ena ginauli asi'asinadi ya lau fadamahi fuyo'idi, yo hewadi yai hinaga ya falau tawa fuyoi. ¹¹ GUYAU pilipili mahudo'idi ya leyama lisina yai. Debana yai afa haidana, afa lolofuna yo safalumadi Diyobi sa sibai sa laoma ena luma be ma'edi sa an'angogo. Ena kamkamna ganahewana yai ma'edi amainiya yo nuwana sa liba fatalu. Edi ainauya hesa - hesa ena siluba yo beya adi salusalu gole yai sa ginaulidi, sa felen.*

---

* **42:11** Hebelu alinadi tiyen “Him kesitah” mate siluba monina hesa na mwahuna yo maisana sa fakau.

¹² Fuya mulimulitadi yai GUYAU, Diyobi ya ain-
auya di'oi, habahim fuya bwa'ibwa'ina yai. Be
aho te,

ena sipi 14 tausan,
kamela 6 tausan,
bulumakau 2 tausan,
yo ena donki 1 tausan.

¹³ Yo nanatuna sa pe'i tatau faligigi luwaga yo
wawahin faihona, ya falau damahidi.

¹⁴ Natuna waihin bwa'ibwa'ina hesana ya
tole Demaima, fafaluwagana hesana Kesiya na
fafaihonana hesana Kelen-Hapuka.† ¹⁵ Diyobi
nanatuna hasaladi sa lohohoho wananaha
habahim wawahin hahaisa nu'u mahudo'ina
yai. Tamadi ena ginauli ya daili be nanatuna hesa
- hesa ena ya felen, nanatuna tatau yo wawahin
mahudo'idi ya fagonafidi.

¹⁶ Mulina yai Diyobi ya miya lofalofa ee-,
boliman 140, be afa wahawahana yo nanatudi
sa tubu hinaga ya itadi. ¹⁷ Ya tautaula'i wananaha,
habahim ya pe'i.

---

† **42:14** Hebelu alinadi yai hesa te, ata'atahidi sa lohohoho na
esega - esega ma aniyona. Demaima aniyona mate waliliya,
Kesiya aniyona mate Cassia - itete mate Sinamon, ginauli hesa
panepanena yo hahahana. Taudi ya fafapane lohohoho na Sinamon
hinaga sa fapaisowa fwalawa gabugabu yai yo lau bu'a yai. Na
Kelen-Hapuka aniyona mate dona, na ganahewana yai mata adi
penta ya ota'ota.

Buka Tabuna Tefadi
Mark, Acts, and selected excerpts of the Old
Testament in the Buhutu language of Papua New
Guinea
Buk Baibel long tokples Buhutu long Niugini

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buhutu

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-10-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

b1271b11-d020-530e-9a26-058206609fc0